

לטובה. ולע"ד נראה שזה אחת מהכונות הגדולות המרומזות בזוהר בראשית, דרך מתיבתא דביהכלא דמשיח אמר דמאן דלא מהפך חשוכא לנהורא ומרירו למתיקו לא יהא חולקי' הכא, דהיינו שקירוב הגאולה יבא דוקא ע"י ההשתדלות להפוך את הכחות הרעים לטובים, ולא לדחות את הרעים, שיוכל להיות שהם רעים מפני אונס של מדיחים, והם אינם חייבים כ"כ בזה, ואיך נדחה אבן אחר הנופל.

ותל"י שאני רואה זה בחוש, כי באתי לרחובות ושם מצאתי הצעירים מקולקלים בעוה"ר בדיעות ומסתמא ה"ה במעשים, ולא דחיתים כ"א קרבתיים, גם דברתי לפניהם דברי חכמה ושכל טוב שמתוכם הבינו עכ"פ הבנה כללית איך אורה של תורה דוחה את כל צללי החושך והרשעה של הדעות הרעות שנתרבו בעוה"ר בזה"ז, ופעל עליהם הרבה לחבב את התורה ולהתקרב הרבה, עד שסיפרו שבשבת אחרי היותי שמה לא גלתו את זקנם, אע"פ שלא דברתי עמהם אפי' רמז אחד מפרטי תוכחה של פרצה מעשית, כ"א בכללות. ואני סומך שאחרי שהניצוץ האלקי של אהבת הש"ת ויראתו האמיתית יכנס בתוך הלב, יעשה פעולתו בכח אלקי יותר הרבה ממה שאפשר לו לעשות אם נכניסוהו אנחנו בזרוע וכח מעשי מן הצד, ויותר ממה שנראה בחוש יש תיקון ברגשי הלב שהוא העיקר.

ועכשיו אם הייתי פונה אליהם עורף, הי' זה גורם לביטול כח ההשפעה לגמרי חלילה, לבני העיר שרובם נמשכים אחרי הציונות, ולבני המושבות בפרט. ואיך אפשר לי להפקיר נפשות רבות עם קדוש באה"ק, שעיינו נשואות עליהם שיתנחלו על אדמת קדשנו, באופן שלא תוכל להועיל אח"כ שום תוכחה והדרכה חלילה, שהעיקר תלוי ביחש האהבה שבין המדריך להמודרכים, וכ"ז הי' עלי לעשות רק בשביל כבוד המדומה, שלא יבאו אנשים שאינם מכירים מחשבותי הטובות והשלימות בחסדי הש"ת, עמו ית' ועם תורתו, וימעוטי בכבודי. חלילה לי ממחשבת פיגול כזאת. ובוטח אני בחסדי הש"ת שהוא יודע לבבי וכל ישעי וחפצי, וכמה מר לי מר להתרעע אפי' לשעה את ריקי ורחוקי תורה ויראה, אבל כ"ז הכבידות והרבה יותר מזה אע"פ שהם יסורים רוחניים באין ערך ושיעור, אנחנו חייבים לשא ולסבול בשביל קדושת שמו ית' ובשביל אהבתן וכבודן של ישראל, וחלילה חלילה לנו לפסוק ע"פ אומדנא המונית על כל איש שנראה בו שמך דופי בין במעשים בין בדיעות, שהוא כבר יצא מכלל אחוה ושכבר אין אנו חייבים באחריות נשמתו, ועוד להיות נהפך לשונא לו ורודפו, דבר זה הוא טעות גמור ומוחלט שאין אנו רשאים לקבלו משום אדם, וכדחל"ל על דבר מופלג שהוא בר מהלכתא, אפי' אמרה לי יהושע ב"נ מפומי' לא צייתנא לי'. ובדור זה המסובך כ"כ במבוכות ומהומות וריב לשונות, אם אותן הת"ח שת"ל זכו לשם, לא יכירו את כח פעולתם, ויתבטלו מכל מי שיבא בהתלהבות דמיונית, שלא לבקש בשביל זה שלומם ותקנתם של ישראל, הש"ת הוא יודע מה יוכל דבר זה לגרום. צריך אמנם להתישב הרבה איך להנהיג בכל דבר וענין בפרט, אבל חלילה לאחוז בזה שיטת חפץ שמירת כבוד עצמו. כל מגמתנו צריכה להיות רק לכבוד שמים שיתרבה, ולהיות מצפים לישועה ע"י תשובתן של ישראל, שרק ת"ח יוכלו בדרכיהם הטובים ובחוט של חסד שימשך עליהם בזכות

גנזי הראיה

דרך ההנהגה הראויה עם בני הישוב החדש

ב"ה, פעה"ק יפו ת"ו. יום כ"ט חדש תמוז תרס"ד

מבין המצרים יאירו אורים. לכ' מ"ח גאון תפארת ישראל מוהרא"ד שליט"א, וכב"ב היקרים שי', ובתי היקרה תחיל' לאו"ט.

מרב עמלי ויגיעי במשא עם ד' אלה, יברכס ד', לא אוכל בכל עת לרוות צמאוני לכתוב מכתבים ארוכים ותדירים לכ"ג האדון שי', מושש לבני וחמדת נפשי. נוסף ע"ז הלאוני בימים האלה דברי המאורעות, שמהם נוכחתי את אשר כבר ידעתי מראש, כמה כבד הוא ללכת בדרך הש"ת הטובה והישרה רק למען שמו ית' ואהבתו, ביותר במקום שכבר קדמו דברי ריבות וחילוקי דיעות שונות המרגיזים לבבות, כמו שהוא בעוה"ר באה"ק בכלל ובע"ק ירושת"ו בפרט, מ"מ עם ידיעתי בכבודות הענין, חלילה לי מחטא לד' ולסור מדרך הסלולה שסללו לנו חז"ל בדרכה ש"ת, להיות מתלמידיו ש"א אוהב שלו' ורודף שלו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, שבזה בחרתי מנעורי, ותל"י ראיתי בה עדנה סימן ברכה לפי עניי. כה יזכינו הש"ת להוסיף אומץ לימים הבעל"ט. וכבר גליתי את דעתי במאמרי בהפלס, איך ראוי ללכת בתביעות ודרישות שהם צרכי השעה למען כבוד שם הש"ת וכבודה של תורה, לא בצעקות ומריבות, ולא בהרחקות מופלגות לכל מי שנמצא עליו שמך דופי, כ"א בדברי חן ושכל טוב, בעבותות אהבה וחבלי אדם למשכם.

והנה באו אלי שני נכבדים... ובקשו ממני... באשר הם מתאספים בבית הבאנק פה לעשות כבוד לד' הרצל, והם מוצאים שגם המתנגדים על הציונות לא יכחשו כי מחשבות לטובה על ישראל היו בלבן, ואע"פ שלדאבון לבבינו לא מצא הדרך הישרה, מ"מ א"א לקפח אפי' שכר שיחה נאה, ואין מהנימוס שלא לעשות זכר של אבל לכבודו בבית של פומבי כהבאנק אנגליא פלשתינא דפה. - ע"כ הבטחתיים לבא. ממילא מובן שאחרי ההסכם לבא, לא חפצתי כלל לסרב מלדבר שמה איזה דברים, כי חשבתי למשפט כי בדברי יהי' תועלת בע"ה, שלא יעויו יתר המדברים לדבר סרה על הש"ת ותורתו ועל חכמי ישראל, ותל"י שכן הי', ודברתי דברי כמובן בנחת ובנימוס, אבל גליתי את היסוד של חסרון ההצלחה שבכל המבקש שלהם, מפני שאינם שמים את יסוד היסודות בראש קדושת הש"ת ושמו הגדול, שהוא הכח המקיים את ישראל, כמשל המפתח והשלישלת גדולה שבדחל"ל, ולאידך גיסא מוטל ג"כ על יראי ד' להתיחש אל כל מי שרוצה לעשות איזה דבר טוב לישראל אפי' באופן תומרי ורחוק, באהבה ושלו', ולהמשיכו לדרך ד' הטובה, לא בטענה כללית להפריעהו ממעשיו, כ"א בטענה מפורשת, לתבוע את הקירוב לשם ד' ותוה"ק, שאז אפשר שכל הכחות המשתמשים עתה לרעה יהפכו

התורה לסבב זה. ואל יקטן בעינינו תיקון מועט, כי ההתחלה הקטנה תוכל לסבב דברים גדולים באחרית, וד' יהי' גומר עלינו אם נעשה את אשר בידינו.

עכ"פ אנכי לא הייתי רשאי בשו"א להתנהג באופן אחר, וחייבים כל יראי ד' באמת לדון אותי לכ"ז. ומי שהוא חשוד לעבור על מ"ע דבצדק תשפוט א"ע, אין לנו להיות אחראים עליו, לחוש לדבריו וחלומותיו, בשעה שהוא רוצה לעכב דרך המביא להרבות שלו' בישראל ולקרבן לתורה. וממילא לא יכולתי כלל לעכב מלהספיד בת"ת, כי בזה הי' ג"כ מחלוקת גדול ושנאה נצחת. וכן בדברי לא ספרתי כלל בשבחו של ד' הרצל מצד עצמו, רק אמרתי, כי מחשבה כזאת של הטבת מצבם של ישראל בא"י, כדאי, אם היינו מוכשרים לה, בין מצד התשובה אל השי"ת בכלל קיום תוה"ק וכבודה, וההסכמה להיות יסוד הכל מיוסד על כח התורה, והתשובה משנאת חינוך, ודרישת השלו' מלב שלם כמו שאנו מחוייבים, היתה הולכת בהצלחה מפני שהיתה קרובה לחפץ השי"ת. ועלינו לתקן הדבר על להבא להיות כח קדושת התורה עומד בראש התכלית, שיהי' זה בן ישי בראש, והרצון של ההטבה החומרית תהי' נסמכת עליו, ולא הוב שלומן וכבודן ואהבתן של ישראל באמת, אז יאר ד' פניו אלינו ויצליחנו בכל מעשנו, בתחילה בישועה קמעא קמעא כדברי רבינו הק' בירו' על אילת השחר, ואח"כ באור גדול ומפליא כימי צאתינו מארצ"מ.

אח"כ באו אלי אחרים ואמרו שאחדים גילו פנים בדברי שלא ככונתי. - ועם השימוש בשכל טוב ובמדות טובות נועיל הרבה יותר מבצעקות ובקללות חלילה. ומה אעשה שלדברים נכונים כמו אלה נמצאים אחדים שחושבים שהם סניגורין חלילה לדברי רשעים, אמנם בטחתי בשמו ית' שכל יראי ד' יכירו וידעו כי דרך השלו' היא דרך ד' האמיתית שבה נצליח, ויותר אנו חייבים להתחזק בה בעת כזאת. והשי"ת יראינו בישועתו. אך קרוב ליראיו ישעו, כנה"ר ונפש ח' כבנו דבק באהנ"פ

אברהם יצחק ה"ק.